

Europese Unie
Regionaal beleid

nl info regio panorama

10

Juni 2003

Rondetafelcon-
ferentie

Cities for cohesion

Duidelijkheid

Het ISPA

Ontdekking van
een
toetredingsland
Polen

Ontdekking van
een regio

Saksen-Anhalt
(Duitsland)

**Op weg naar
de uitbreiding**

Rondetafelconferentie

„Cities for cohesion”: stedelijke solidariteit in het hart van Europa

Welke rol kunnen de steden spelen in de opbouw van een saamhorig en welvarend Europa? Hoe kan er meer aandacht worden besteed aan de stedelijke dimensie in de Europese beleidsplannen? Inforegio panorama stelde deze vragen aan vier vooraanstaande vertegenwoordigers van het netwerk „Cities for cohesion” (Steden voor cohesie): Jean-Paul Huchon, president van de Regio Île-de-France (Frankrijk), Manuel Royes I Vila, president van de Diputacio di Barcelona (Spanje), Edgar Savisaar, burgemeester van Tallinn (Estland) en Lord Smith of Leigh, hoofd van de Association of Greater Manchester Authorities (Engeland).

In Europa bestaat er in veel stedelijke gebieden een tegenstelling tussen sterke groei aan de ene kant en een toename van probleemwijken aan de andere. Hoe is het mogelijk deze tweevoudigheid, die de sociale en economische cohesie allerm minst ten goede komt, te vermijden?

Jean-Paul Huchon, Île-de-France

Dit is een probleem met een echte communautaire dimensie aangezien stedelijke gebieden niet alleen in de Unie maar ook in de toekomstige lidstaten te maken hebben met grote

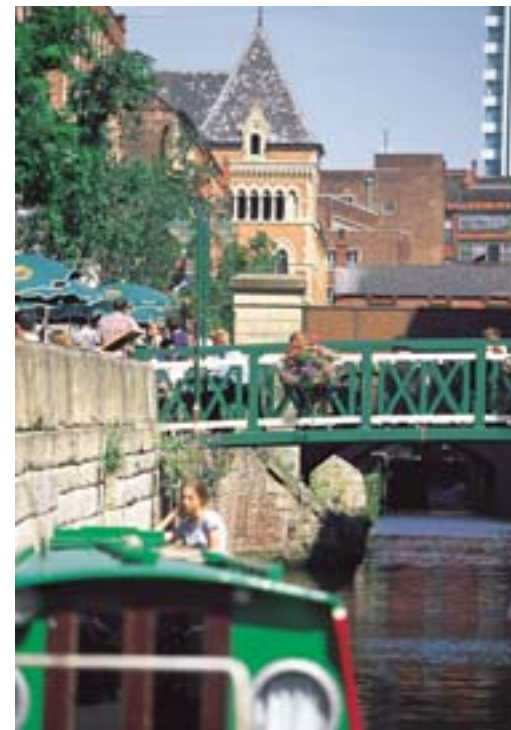
interne verschillen. De cijfers geven geen goede weergave van de werkelijkheid. Onze gebieden zijn woonplaatsen waar zich vaak maatschappelijke en milieuproblemen concentreren. Het beleid moet rekening houden met de uitdaging van een ongelijke verdeling van de groei. Als wij een sterk Europa willen moeten we zorgen voor een coherent Europa. Hoewel de Europese

steden en regio's vanwege hun voorrechten en hun nabijheid goed in staat zijn om doelmatige beleidsplannen ten uitvoer te brengen, hebben wij de financiële steun van de Unie nodig. Ik ben ervan overtuigd dat de Europese fondsen het beste middel zijn om de Europese burgers aan te moedigen om positief en pro-actief hun verantwoording voor Europa te nemen. Alleen een ambitieus Europees regionaal beleid, met een sterke stedelijke dimensie ten dienste van iedereen, kan beantwoorden aan de specifieke behoeften van de achtergestelde gebieden. Tevens kan het kansen benutten voor deze regio's die als motoren van groei fungeren.

Lord Smith of Leigh, Greater Manchester

De toekomst van het cohesiebeleid van de Europese Unie moet de stedelijke dimensie van het cohesiebeleid in al haar aspecten bevatten. Dit omvat de rol van de structuurfondsen, de staatssteun, het transportbeleid en alle

In het vernieuwde centrum van Manchester.

kwesties die betrekking hebben op de stedelijke gebieden. Wij denken dat het noodzakelijk is ons aan te sluiten bij de strategie van Lissabon. Deze is erop gericht om van de Europese Unie de meest concurrerende en dynamische kenniseconomie van de wereld te maken, die in staat is tot duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechter sociale samenhang. In Greater Manchester werken wij aan de opstelling van ons statuut van „kennishoofdstad”. Wij volgen op allerlei manieren de doelstellingen van de strategie van Lissabon. Dat houdt niet alleen in de top te halen op het gebied van onderzoek, maar ook het doorgeven van deze onderzoekscapaciteiten aan

Inhoud

Verantwoordelijke uitgever: Thierry Daman, EC, DG Regionaal beleid.

Deze publicatie is beschikbaar in de 11 talen van de Europese Unie op de internetsite http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm en wordt gedrukt in 5 talen (FR, EN, DE, ES, IT) op kringlooppapier.

Aan de inhoud van deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Foto's (pag.): Landesmarketing Sachsen-Anhalt GmbH (1, 12), Marketing Manchester (2), Cities for Cohesion (2, 3, 4), Mike St. Maur Sheil (6, 14, 15), ISPA/Lithuanian Ministry of the Environment (8), Polish Tourism Organisation (10), Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (11), Verbindungsbüro des Landes Sachsen-Anhalt (13)

Omslag: kunststudenten in Halle (Saksen-Anhalt)

plaatselijke ondernemingen, het vergroten van de kennis en het opleidingsniveau van de lokale bevolking en het bevorderen van het opzetten van nieuwe topondernemingen. Het gaat er dus om een grotere rol te spelen in de economische ontwikkeling van Greater Manchester door groeisectoren te stimuleren en maatregelen voor stadsvernieuwing te bevorderen.

De Europese Commissie beraadt zich over de toekomst van het economische en sociale cohesiebeleid. In hoeverre moet het vraagstuk inzake de stadsvernieuwing volgens u het middelpunt vormen van toekomstige communautaire beleidsplannen op het gebied van cohesie?

Jean-Paul Huchon, Île-de-France

Dat is van wezenlijk belang voor onze grondgebieden, onze landen en voor de cohesie van ons continent. Tussen 60 en 80 % van de Europese bevolking leeft in deze grote stedelijke gebieden. De Commissie heeft het vraagstuk inzake de stadsvernieuwing bovenaan haar agenda staan. Dit vraagstuk moet het middelpunt vormen van het toekomstige structuurbeleid met een tweeledig doel: het helpen van de stedelijke gebieden die in moeilijkheden verkeren bij de duurzame vernieuwing en bij het bereiken van de doelstellingen van Lissabon om van Europa de meest concurrerende kenniseconomie tegen het jaar 2010 te maken. Het jaar 2003 is een cruciaal jaar. In dit jaar werkt de Commissie haar voorstellen uit voor het cohesiebeleid na 2006. Om die reden ben ik, samen met mijn Europese partners, zeer actief. Ik zou het besluit tot het beperken van de Europese

fondsen die zijn bestemd voor onze regio's die een herstructureringsproces doormaken en te kampen hebben met stedelijke problemen als een politieke en maatschappelijke achteruitgang beschouwen, die moeilijk aan onze bevolking zou zijn uit te leggen. Naar mijn idee is het riskant te denken dat het regionaal beleid nu al haar doel heeft bereikt.

Manuel Royes I Vila, Diputacio de Barcelona

De meeste Europeanen wonen in steden. Hier is de rijkdom en de productiecapaciteit geconcentreerd, maar hier zijn ook ernstige problemen zoals een hoge werkloosheid,

sociale uitsluiting en aantasting van het milieu. De Europese steden hebben een grote capaciteit. Ze zijn dynamisch en in staat nieuwe manieren te vinden om hun problemen op te lossen. De steden hebben echter steun nodig. Het is daarom van wezenlijk belang dat het vraagstuk inzake de stadsvernieuwing het middelpunt vormt van het economische en sociale cohesiebeleid van de Europese Unie na het jaar 2006. Er moeten instrumenten worden ontwikkeld voor steun aan de stadsontwikkeling. Deze instrumenten zouden verder moeten gaan dan de meest traditionele benaderingen van de structuuracties. Dit geldt met name in de regio's die niet in aanmerking komen voor doelstelling 1. De instrumenten zouden innoverende oplossingen moeten voorstellen met een belangrijke toegevoegde waarde voor de Gemeenschap, afkomstig uit inspraakprocessen en met een duidelijk duurzaam karakter.

Het URBAN-initiatief omvat verschillende vernieuwende elementen, zoals de integratie tussen de verschillende beleidsplannen, de flexibiliteit en het partnerschap met plaatselijke verenigingen. Kunnen deze elementen volgens u in brede zin van invloed zijn op de structuurfondsen zelf?

Manuel Royes I Vila, Diputacio de Barcelona

Het idee van samenwerking waarin het communautaire initiatief URBAN II voorziet, is op zichzelf zeer positief. De steunmaatregelen waarin een URBAN-project voorziet, bevorderen een multidisciplinair en meerjaren-werkkader tussen de verschillende bestuursniveaus en de sociaal-economische actoren. Dit is een kader dat op een andere manier moeilijk te verkrijgen is.

Deze ervaring kan heel goed worden gebruikt voor andere steunmaatregelen die worden gefinancierd door de structuurfondsen en de nieuwe communautaire initiatieven die zijn gepland voor na 2006. Dit gebeurt op voorwaarde dat de lidstaten de noodzakelijke middelen leveren om te voldoen aan het samenwerkingsbeginsel dat is neergelegd in het algemeen reglement van de fondsen. In dit opzicht zal de steun die wordt geboden door de huidige steden van de Europese Unie, die al dan niet steun ontvangen van Urban, een grote toegevoegde waarde hebben voor de steden en de stedelijke gebieden van de kandidaat-landen.

Lord Smith of Leigh, Greater Manchester

Veel elementen van het URBAN-programma spreken ons aan: het partnerschap, een geïntegreerde

9

Polen:
een grootse
entree

12

Saksen-Anhalt:
het verenigen
van wetenschap
en economie

14

**Het verbinden
van de
archeologische
vindplaatsen
van Athene
(Griekenland)**

aanpak, een enkel fonds en de flexibiliteit. Wij denken niettemin dat het huidige URBAN-initiatief een te kleine omvang, een te beperkt budget en te weinig projecten heeft om als voorbeeld te kunnen dienen. Bovendien moeten we, hoewel de territoriale initiatieven erg belangrijk zijn, ook aandacht besteden aan de ontwikkeling van de steunsectoren.

Edgar Savisaar, Tallinn

Het URBAN-initiatief is ongetwijfeld een zeer belangrijk instrument voor de ontwikkeling van de steden. Veel van de kwaliteiten, met name het hechte partnerschap met de

plaatselijke autoriteiten, zouden de structuurfondsen in het algemeen moeten inspireren. Ik moet u er echter aan herinneren dat dit initiatief, voor wat betreft de uitbreiding in 2004, niet is bedoeld voor de steden van de nieuwe lidstaten. De Commissie heeft ons namelijk uitgelegd dat het programma twee jaar lang niet kan worden opengesteld voor de toetredingslanden. Wij zijn echter van mening dat deelname aan het URBAN-initiatief voor ons een ervaring van onschatbare waarde zou zijn in de coördinatie van een volledig geïntegreerd programma, evenals een ervaring op het gebied van de ontwikkeling van sterke partnerschappen. Wij denken dat, indien de steden van de toetredingslanden van dit proces worden uitgesloten, dit ons van deze ervaring en van een belangrijke basisarbeid voor de toekomst zou onthouden. De ervaring die wij zouden kunnen opdoen met dit initiatief, zou ons kunnen helpen bij het opzetten van kwaliteitsprojecten

die goed beheerd worden, volledig zijn geïntegreerd, met sterke partnerschappen in het perspectief van de structuurfondsen van na 2006.

Hoe ziet u de toekomst voor „Cities for cohesion”? Hoe denkt u in de toekomst uw netwerk te ontwikkelen en uit te breiden?

Edgar Savisaar, Tallinn

Vooralsnog zijn slechts twee steden van twee kandidaat-landen lid van ons netwerk: Tallinn en Praag. Met de uitbreiding van de Europese Unie hopen wij dat ook andere steden van andere lidstaten zich bij ons aansluiten om onze gemeenschappelijke doelstellingen na te streven. Er moet niet worden vergeten dat de regionale en lokale vertegenwoordigingen slechts voor 6 % deel uitmaken van de kantoren te Brussel die met de Europese instellingen samenwerken. Indien de Europese Unie goed overwogen en duurzame beslissingen wil nemen, moet zij naar alle betrokken partners luisteren. De lokale en regionale autoriteiten zijn de rechtstreekse vertegenwoordigers van de burgers en moeten aanwezig zijn en hun stem laten horen om de Europese Unie te helpen democratischer te worden en dichter bij de burgers te staan.

Lord Smith of Leigh, Greater Manchester

Cities for cohesion heeft in haar oorspronkelijke standpuntbepaling tien kernprincipes benadrukt die ten grondslag zouden moeten liggen aan elk toekomstig cohesiebeleid. Wij onderzoeken momenteel de mogelijkheden om deze tien principes na te leven. Wij leggen de nadruk op drie aandachtspunten: de behoeften van de stedelijke gebieden, de voordelen van de stedelijke gebieden voor de regio's en de Europese Unie

en de middelen die voor deze gebieden beschikbaar zijn. Onze groep heeft een zeer informele aanpak. Het spreekt vanzelf dat wij erg graag zouden zien dat andere organisaties zich bij ons aan zouden sluiten om hun bijdrage te leveren aan de groep Cities for cohesion en haar doelstellingen na te streven.

Steden voor cohesie

Het netwerk „Cities for cohesion” fungeert als open platform voor uitwisselingen en gemeenschappelijke acties tussen Europese territoriale lichamen.

In juni 2002 hebben in totaal 16 steden verspreid over heel Europa het manifest van Cities for cohesion ondertekend. In dit manifest leggen de ondertekenaars de nadruk op tien kernprincipes voor het in aanmerking nemen van de stedelijke dimensie in het economische en sociale cohesiebeleid. Zij hechten met name veel belang aan de noodzaak van een betere integratie van de beleidsplannen door middel van de structuurfondsen.

De leden van Cities for cohesion richten zich op twee complementaire punten: enerzijds het oplossen van de problemen van de probleemwijken en anderzijds het versterken van de rol van de steden in het algemene proces van Europese groei. Zij zijn van mening dat economische en maatschappelijke ontwikkeling nauw met elkaar zijn verbonden. In dit opzicht kan de armoede in de steden alleen worden bestreden met steun van buitenaf: gettovorming moet koste wat kost vermeden worden.

Cities for cohesion wil nu graag een stap verder gaan, waarbij het ideeën blijft aandragen voor de inhoud van de beleidsplannen: het opzetten, in samenwerking met de steden, van concrete projecten voor samenwerking waarbij de cohesiedoelstelling wordt nagestreefd.

Contact

Catherine Feore
Tel. (32-2) 229 53 75
E-mail: catherine.feore@agma-brussels.org
Internetsite:
<http://www.citiesforcohesion.org>

De partners „Cities for cohesion”

Amsterdam, de Association of London Government, Berlijn, Diputacio de Barcelona, Kopenhagen, Frankfurt-Rhein-Main, Greater London Authority, Greater Manchester, Greater Merseyside, Regio Île-de-France, Malmö, Praag, Stockholm, Tallinn, Wenen.

Er dient te worden opgemerkt dat **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** het netwerk ondersteunt zonder er officieel deel van uit te maken.

Het toekomstig beheer van de structuurfondsen: hoe worden de verantwoordelijkheden verdeeld?

Geen revolutie maar evolutie

Hoe kunnen vanaf het jaar 2007 de structuurfondsen worden beheerd zonder afbreuk te doen aan de toegevoegde communautaire waarde van het structuurbeleid en aan de verantwoordelijkheden van de Commissie op het gebied van de controle? Op 3 en 4 maart 2003 hebben meer dan 500 vertegenwoordigers van nationale besturen, beheersautoriteiten en territoriale lichamen samen met de Europese Commissie over dit ingewikkelde vraagstuk gedebatteerd. De boodschap van de deelnemers is duidelijk: zij willen verbeteringen en aanpassingen, maar geen radicale breuk met het verleden.

Meer dan twee jaar geleden lanceerde de Europese Commissie, op initiatief van commissaris Michel Barnier een uitvoerig debat over de toekomst van het cohesiebeleid. Naast dit debat over de inhoud speelt er een ander probleem met betrekking tot de organisatie. Hoe worden na 2006 (na de huidige termijn) de structuurfondsen beheerd? Dit is des te meer een probleem aangezien in 2004 tien nieuwe lidstaten tot de Europese Unie toetreden. Het spreekt vanzelf dat de beheersregels moeten worden aangepast om rekening te houden met dit nieuwe gediversifieerde kader.

Een onvermijdelijke hervorming

Reeds in 1999 werd bij een eerdere hervorming sterk de nadruk gelegd op de decentralisatie van het beheer, waarbij de Commissie meer controle zou moeten uitoefenen. Dit systeem was wel erg vatbaar voor kritiek. Sommigen stelden de overlapping van de controleprocedures aan de kaak. Anderen waren van mening dat de Commissie te regelgevend te werk ging. Weer anderen maakten zich zorgen over de gevolgen van één enkel stelsel van beheer in zeer uiteenlopende bestuursituaties.

Hoe moeten we nu verder en hoe kunnen we de situatie verbeteren? Aan het begin van het seminar van 3 en 4 maart bevestigde Michel Barnier de noodzaak door te gaan met de hervorming. In zijn inleiding benadrukte hij dat het „halverwege de programmeringsperiode 2000-2006 tijd is

dat we ons buigen over het toekomstige beheer”.

Na de eerste drie jaar van de huidige programmeringsperiode, zo voegde hij eraan toe, moet er een genuanceerde balans worden opgemaakt. Natuurlijk hoeven we niet bij alles onze bedenkingen te hebben. Er zijn ook positieve punten te noemen, zoals de voordelen van de meerjarenprogrammering, het opzetten van het partnerschap en de geleidelijke integratie van de evaluatiecultuur. Maar, erkende Michel Barnier, er blijft een zwak punt bestaan. Het is de afwezigheid van een daadwerkelijke decentralisatie.

Drie uitdagingen

Uitgaande van deze analyse, wees de commissaris op drie grote uitdagingen die moeten worden aangegaan.

Hoe kunnen de verantwoordelijkheden van respectievelijk de Commissie, de lidstaten en de regio's worden verduidelijkt? Enerzijds moet een verdere decentralisatie zowel betrekking hebben op de lidstaten als op de regio's, maar hoe kan de bevoegdheid worden overgedragen zonder artikel 274 van het Verdrag te schenden? Dit artikel bepaalt dat de Commissie in laatste instantie verantwoordelijk is voor de uitvoering en het goede beheer van de begroting.

Tweede grote uitdaging: moet er een uniform stelsel van beheer worden gehandhaafd of kan er een meer gedifferentieerd stelsel, gebaseerd op de toegekende bedragen en de respectievelijke bevoegdheden van de lidstaten, worden ingesteld?

Derde en laatste uitdaging: op dit moment concentreert de Commissie haar inspanningen op de controle van de uitgaven, maar zou zij zich in de toekomst niet meer moeten bezighouden met de

evaluatie van de resultaten en van de politieke en strategische doelstellingen?

Behoeft aan evenwicht

De debatten, zowel tijdens de workshops als tijdens de plenaire vergadering, waren zeer levendig. In totaal zijn er ongeveer 250 afgevaardigden, ofwel de helft van de deelnemers, aan het woord geweest.

Hoewel er zeer uiteenlopende meningen naar voren zijn gebracht kunnen er twee centrale ideeën worden onderscheiden.

Eerste idee: de deelnemers hebben laten weten veranderingen te willen, maar zo voegden zij eraan toe, eerder op evolutionaire dan op revolutionaire wijze. De beheersautoriteiten willen niet dat alle regels worden gewijzigd. Dat zou namelijk een bron van onzekerheid voor hen betekenen. Zij zijn voorstander van een uitgebalanceerde aanpak en hebben bijvoorbeeld gevraagd om een grotere flexibiliteit, maar op de voornaamste punten moeten gemeenschappelijke regels voor het beheer gelden. Zij vroegen om minder zware procedures, echter zonder de noodzaak van controles in twijfel te trekken.

Tweede duidelijke boodschap: hoewel subsidiariteit inderdaad wenselijk is, mag decentralisatie niet leiden tot renationalisatie of tot de afwezigheid van regels voor de aanwending van de Gemeenschapsfondsen. De Europese Commissie kan zich niet aan haar verplichtingen onttrekken. Voor wat betreft het beheer van de fondsen moet zij zich kunnen verantwoorden tegenover het Europees Parlement en de Rekenkamer. Dit is een verplichting die gerechtvaardigd is in het licht van de democratische controlemechanismen en transparantie naar de burgers toe.

Nadere informatie is beschikbaar op het volgende adres:
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docconf/responsibilities/index_en.htm

Toetreding gericht op cohesie

De sleutelrol van het ISPA in de Midden- en Oost-Europese landen

De Unie heeft besloten tussen het jaar 2000 en 2002 subsidies van het pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid (ISPA) toe te kennen aan 249 projecten op het gebied van transport en milieu — twee sectoren waar de behoefte aan investeringen groot is — in de tien kandidaat-lidstaten in Midden- en Oost-Europa. Een jaar voor de toetreding van acht van deze landen, heeft het ISPA al een aanzienlijk multipliereffect uitgeoefend.

Van „de Vijftien” naar „de Vijfentwintig”: op 1 mei 2004 treden tien nieuwe lidstaten toe tot de Europese Unie. Vanuit economisch oogpunt betekent deze ongekend grote uitbreiding voor de Unie een aanzienlijk potentieel, vooral vanwege het hogere groeicijfer van de toetredingslanden en de mogelijkheden van een grotere gemeenschappelijke markt. Deze uitbreiding brengt echter ook nieuwe uitdagingen met zich mee. Tot de toetredingslanden behoren acht landen van Midden- en Oost-Europa (LMOE) — Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Polen, de Tsjechische Republiek, Slowakije en Slovenië —, met een inkomen van minder dan ongeveer 40 %

van het gemiddelde van de uitgebreide Unie. Het verschil in ontwikkeling tussen de rijkste en de armste regio's, waarvan de laatste zich hoofdzakelijk in de nieuwe lidstaten bevinden, zal daarom worden verdubbeld. Om een evenwichtige ontwikkeling van het Europa van de Vijfentwintig te verzekeren zal het economische en sociale cohesiebeleid van de Gemeenschap belangrijker zijn dan ooit tevoren.

Gezien het grote belang heeft de Unie, in tegenstelling tot eerdere uitbreidingen, een „strategie ter voorbereiding van de toetreding” uitgewerkt en hiermee de tien kandidaat-landen van Midden- en Oost-Europa al voor hun toetreding structurele

Deze weg in Roemenië is dankzij communautaire financiering verbeterd.

steun geboden. Binnen de toetredingspartnerschappen tussen de Europese Commissie en elke kandidaat-lidstaat zijn deze steunmaatregelen ter voorbereiding van de toetreding opgesteld voor een totaalbedrag van 21,84 miljard EUR ⁽¹⁾ over een periode van zeven jaar (2000-2006). Ze zijn verdeeld in drie financieringsinstrumenten. Het eerste, Phare ⁽²⁾, is gericht op de versterking van de instellingen, de regionale en sociale ontwikkeling, de industriële herstructurering en het midden- en kleinbedrijf. Sapard ⁽³⁾ geeft steun aan maatregelen voor de ontwikkeling van de landbouw en het platteland en ISPA, het derde instrument, cofinanciert infrastructurele ontwikkelingen op het gebied van milieu en transport.

Het ISPA naar het model van het Cohesiefonds

Op de twee laatstgenoemde gebieden hebben de toetredingslanden te maken met aanzienlijke problemen die dringend om investeringen vragen. De taak van het ISPA is, net als het Cohesiefonds, dat in vier huidige lidstaten (Spanje, Griekenland, Ierland en Portugal) op dezelfde wijze ten uitvoer is gelegd, is het de taak van het ISPA om de landen van Midden- en Oost-Europa te assisteren bij het doen van deze investeringen zonder hun begrotingsbeleid in gevaar te brengen. Het ISPA kent hun een budget toe van in totaal 7,28 miljard EUR (1,04 miljard per jaar). Het instrument cofinancieert drie categorieën acties. Deze zijn afhankelijk van de prioriteiten die worden vastgesteld door de partnerschappen voor toetreding.

- De projecten die de tenuitvoerlegging van de Europese wettelijke normen en van de communautaire beginselen op het gebied van milieu ten doel hebben (voorzorgs- en preventieprincipes, principes ter bestrijding van vervuiling aan de bron en het principe dat de vervuiler betaalt). De steun is gericht op grote investeringen voor ernstige milieuproblemen zoals de drinkwatervoorziening, de behandeling van afvalwater en van vast afval en luchtvervuiling.
- De projecten die zijn gericht op de trans-Europese vervoersnetwerken (TEN) door de aanleg of het herstel van de wegen-, spoorweg-, haven- of luchthaveninfrastructuur, de verbinding tussen de nationale netwerken en hun verbinding met de trans-Europese vervoersnetwerken. De investeringen worden toegewezen aan projecten ter bevordering van doelmatige, intermodale (o.a. gecombineerd weg-railvervoer) en milieuvriendelijke transportmogelijkheden.
- De acties op het gebied van technische bijstand en de voorbereidende onderzoeken in nauwe samenhang met de bovengenoemde projecten. Deze acties zijn cruciaal teneinde een hoog niveau van de projecten te verzekeren. Dit geldt zowel voor de technische efficiëntie als de management van

het beheer en tevens voor de bevordering van gedecentraliseerd beheer.

Het ISPA zorgt ervoor dat de milieu- en de transportprojecten goed op elkaar zijn afgestemd. Naast materiële steun is een belangrijke doelstelling van het ISPA, met het oog op decentralisatie, de begunstigden in staat te stellen zich vertrouwd te maken met de programmering van de communautaire steun en met de noodzakelijke procedures voor het sluiten van overeenkomsten, het beheer en de evaluatie. Deze ervaring zal na de toetreding goed van pas komen bij het beheer van de projecten die worden gefinancierd door het Cohesiefonds of de structuurfondsen.

249 projecten goedgekeurd tussen 2000 en 2002

De afgelopen drie jaar verleende het ISPA steun aan 249 projecten. De communautaire bijdrage bedroeg meer dan 5 648 miljoen EUR, op subsidiabele kosten van in totaal 8 753 miljoen EUR ⁽¹⁾. Deze bijdrage overschrijdt reeds 73 % van de totale toewijzing van het ISPA voor de periode 2000-2006. Eind 2002 bedroegen de verrichte betalingen reeds 600 miljoen euro, ofwel driemaal zoveel als eind 2001. Per sector werd 56,19 % van de subsidies toegekend aan transport, 43,14 % aan milieu, 0,14 % aan decentralisatie en 0,53 % aan een speciale steun voor de gevolgen van de recente overstromingen.

Een jaar voordat de landen zullen toetreden, zijn de eerste ISPA-projecten al in een vergevorderd stadium. Het nut van deze projecten voor de maatschappij, de economie en het milieu, evenals hun Europese „toegevoegde waarde” begint zichtbaar te worden. Hoewel er nog veel werk moet worden verzet om gepaste beheer- en controlestructuren te ontwikkelen, doen de overheden van de landen van Midden- en Oost-Europa geleidelijk ervaring op in de uitvoering van grote infrastructuurprojecten. De omstandigheden zijn namelijk vergelijkbaar met de situatie die ze na de toetreding zullen tegenkomen.

Vanaf mei 2004 zullen alle ISPA-projecten voor de nieuwe lidstaten projecten van het Cohesiefonds worden, waaraan eenderde deel (7 590,5 miljard EUR) van de communautaire toewijzing voor de structuuracties in deze landen tussen 2004 en 2006 zal worden toegekend. De fondsen die reeds uit hoofde van het ISPA zijn toegekend, zullen echter eerst opgemaakt worden. Het deel van de ISPA-begroting dat niet is gebruikt in deze landen zal weer aan de Commissie worden teruggegeven. De twee landen van Midden- en Oost-Europa die niet in 2004 toetreden, namelijk Bulgarije en Roemenië, zullen een nog nader vast te stellen bijdrage ontvangen die hoger is dan dat ze nu krijgen. Het doel hiervan is niet het opmaken van het resterende deel van de ISPA-begroting, maar het ondersteunen van efficiënte projecten ten behoeve van de cohesie.

Voor meer informatie:

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/enlarge_en.htm

⁽¹⁾ In bedragen van 1999.

⁽²⁾ Aanvankelijk (1990): „Polen, Hongarije, hulp voor de economische wederopbouw”, ofwel „Phare”.

⁽³⁾ Sapard: Special Action Programme for Agriculture and Rural Development.

Vilnius (Litouwen)

Een doorzichtig afvalbeheer

Voor de eerste keer bij een ISPA-project heeft een niet-gouvernementele organisatie in Litouwen meegewerkt aan de voorbereiding van het project voor het beheer van gemeentelijk vast afval van de regio Vilnius.

Het graafschap Vilnius heeft te kampen met grote problemen bij de inzameling en de verwerking van gemeentelijk vast afval. In sommige gebieden, voornamelijk op het platteland, is geen enkele vuilnisophaaldienst. De huidige gemeentelijke stortplaatsen zijn niet voorzien van milieuvriendelijke systemen, met uitzondering van die van Kariotiskes, die het afval van Vilnius verwerkt en die grenst aan het nationaal park van Trakai. Echter ook daar is uit analyses gebleken dat de grondwaterspiegel is aangetast. De 125 stortplaatsen in de regio laten jaarlijks 350 000 m² vloeibaar afval in de bodem verdwijnen.

Het ISPA-project voor het afvalbeheer in de regio Vilnius, dat nu loopt, beoogt met name de sluiting van vijf bestaande gemeentelijke stortplaatsen, waaronder die van Kariotiskes, en de bouw van een regionale stortplaats, overeenkomstig nationale en Europese normen, op de plaats van de voormalige steengroeve van Kazokistes in de gemeente Elektrenai. Deze nieuwe stortplaats zal zijn voorzien van een omheining, een systeem voor het afpompen van vloeibaar afval, tien putten voor de analyse van de grondwaterspiegel en van een biogascollector voor de elektriciteitsproductie. Het project zal het mogelijk maken het weglopen van vloeibaar afval met meer dan viervijfde deel te reduceren.

Een bijzonder aspect van het project — tevens een „première” voor ISPA — is de deelname aan de voorbereidende discussies van de Lithuanian Green Movement (LGM), een niet-gouvernementele organisatie (NGO). Deze organisatie heeft, op uitnodiging van het comité voor toezicht op het project, als waarnemer deelgenomen aan de openbare hoorzittingen om het milieueffect van de verschillende mogelijkheden te evalueren. Naast expertise heeft de organisatie bijval gekregen voor wat betreft haar protest tegen de bouw van een afvalverbrandingsoven, met name vanwege de hoge kosten hiervan. Een andere uitdaging was vervolgens de plaatsbepaling van de regionale stortplaats. Protesten van de plaatselijke bevolking en van andere verenigingen en het uitvoerig beargumenteerde standpunt van de

LGM, hebben de autoriteiten ertoe gebracht af te zien van de mogelijkheid een groengebied van de gemeente Sirvintai te gebruiken en daarentegen te kiezen voor het buiten gebruik gestelde industrieterrein van Kazokistes.

De NGO's, die vaak de naam hebben van „spelbrekers”, laten met deze uiterst positieve ervaring echter zien dat zij een belangrijke rol kunnen spelen in het verzekeren van de kwaliteit van een project en van de transparantie ervan voor het publiek. Deze ervaring laat tevens het voordeel zien van een verdeling van de bevoegdheden. Hierbij hebben de verenigingen, de beroepsmensen en de overheden ieder een eigen plaats en doen op hun eigen manier ervaring op bij de tenuitvoerlegging van dergelijke ingewikkelde projecten.

Contact

*De voor de uitvoering verantwoordelijke autoriteit
ISPA Implementing Agency under the Ministry of
Environment*

*Juozapaviciaus 9-610, LT-2600 Vilnius
E-mail: ISPA.tuminas@aplinkuma.lt*

*Uiteindelijke begunstigde
Vilnius County Waste Management Centre
Gedimino Avenue 37, LT-2001 Vilnius
E-mail: vaatc@takas.lt*

Stortplaats in de regio Vilnius.

Ontdekking van een toetredingsland

Polen

Een grootse entree

Polen, een overwegend agrarisch land, is qua oppervlakte, bevolking en economische macht de grootste van de kandidaat-lidstaten. Aan de vooravond van zijn toetreding tot de Europese Unie wordt dit land gekenmerkt door grote sociale verschillen en tegenstrijdige economische indicatoren.

Geografisch gezien ligt Polen in het hart van Europa. Het land grenst in het westen aan Duitsland, in het zuiden aan de Tsjechische Republiek en Slowakije, in het noorden aan de enclave Kaliningrad (Rusland) en in het oosten aan Litouwen, Wit-Rusland en de Oekraïne. Polen heeft een landklimaat met warme zomers en koude winters. Hoewel het grootste gedeelte van het land wordt gekenmerkt door vlakten, is het zuiden bergachtig (de Sudeten en de Karpaten). Hoewel de Poolse industriesteden tot de meest vervuilde van het continent behoren, beschikt Polen over de laatste oerbossen van Europa en is 27 % van het grondgebied bebost. Een ander opmerkelijk cijfer: 38,1 % van de Poolse bevolking woont op het platteland, tegenover een gemiddelde van 14 % in de Europese Unie.

Polen heeft, ondanks de grote wijzigingen van haar grenzen in de loop van de geschiedenis, haar nationale identiteit weten te behouden. In de zestiende eeuw was Polen de grootste staat van Europa. Het land verdween in de negentiende eeuw letterlijk van de kaart en keerde in 1918 weer terug in de vorm van een parlementaire republiek. Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft Polen een zware tol moeten betalen. Ten gevolge van het machtsmisbruik van de Nazi's werd een kwart van de Poolse bevolking, waaronder drie miljoen joden, vermoord.

Veranderingen en hervormingen

Na de bevrijding kwam Polen onder het gezag van de Sovjet-Unie te staan. De grote stakingen in het land in 1980 leidden tot de oprichting van de onafhankelijke vakbond Solidarnosc,

met aan het hoofd Lech Walesa. Vanaf dat moment vond er een politieke verschuiving plaats. In 1988 wordt Solidarnosc gelegaliseerd. Tijdens de eerste vrije verkiezingen wordt Tadeusz Mazowiecki (lid van de onafhankelijke vakbond) premier. In 1990 wordt Lech Walesa verkozen tot president van de Republiek. Het tijdperk van de politieke afwisseling en de markteconomie is dan aangebroken.

Op economisch vlak heeft Polen de laatste vijftig jaar grote veranderingen doorgemaakt. Kort na de Tweede Wereldoorlog richtte het land zich op de zware industrie en exploiteerde het zijn minerale rijkdommen, voornamelijk steenkool en zwavel. Tegelijkertijd bleef Polen aan de landbouw vasthouden. Het is eigenaardig dat, vergeleken met andere collectivistische systemen van die tijd, viervijfde van de landbouwgrond in particulier beheer blijft. De gemiddelde omvang van de exploitaties is echter niet groter dan 8 ha en de opbrengst is matig.

In de jaren tachtig, naar aanleiding van de wijziging van het politieke regime, ondergaat Polen een dubbele economische hervorming. Enerzijds gaat het land zich meer richten op de veredelingsindustrie en anderzijds worden ondernemingen op grote schaal geprivatiseerd. Zo werd 25 % van de ondernemingen tussen 1991 en 1996 overgeplaatst naar de particuliere sector.

Sociale en regionale verschillen

Momenteel heeft de regering drastische bezuinigingsmaatregelen genomen (er is flink gesnoeid in de overheidsuitgaven en vermindering

van de sociale voorzieningen) om het begrotingstekort tot de helft terug te brengen. Dit beleid heeft echter geleid tot aanzienlijke maatschappelijke problemen voor de bevolking tegen een achtergrond van grote inkomensverschillen.

De economische indicatoren van Polen geven een geschakeerd beeld. De inflatie is duidelijk gedaald van 30,4 % in 1994, 12,5 % in 1997, 8,5 % in 2000 tot ongeveer 2 % in 2002. De groei daarentegen is afgenomen van 4 % in 2000 tot 1,7 % in 2001 en 1 % in 2002. In dezelfde tijd is de werkloosheid gestegen. In 2001 bedroeg het percentage van de actieve bevolking zonder werk 15 % en in 2002 bijna 20 %.

De regionale verschillen blijven overigens groot in Polen, voornamelijk tussen de grote stedelijke centra, waar zich de nieuwe activiteiten concentreren en een achterblijvende landbouwsector. In een verslag uit 1999 ⁽¹⁾ wees het Internationaal Arbeidsbureau verschillende factoren voor de regionale verschillen in Polen aan. Als een van de factoren noemde het IAB „de ontoereikende infrastructuur buiten de grote steden en het gebrek aan wegen en spoorwegen, evenals de gebrekkige voorzieningen op het gebied van telecommunicatie”. Dit zijn factoren die de handel dreigen af te remmen en de ontwikkeling van de plattelandsgebieden in de weg staan.

Het voordeel van Europa

De afgelopen jaren heeft Polen actief zijn toetreding tot de Europese Unie

⁽¹⁾ „Studies on the social dimensions of globalization — Poland”, Internationaal Arbeidsbureau, Genève, 1999.

Omgeving van Suwalski, in het „Land der duizend meren”, in het uiterste noordoosten van Polen.

voorbereid. De bestuurlijke hervorming die in 1998 van start ging, heeft geleid tot de opdeling van het grondgebied in 16 regio's. In 2002 heeft het land de beheersstructuren aangewezen die zullen worden belast met de tenuitvoerlegging van de structuurfondsen en het Cohesiefonds. Aan de Commissie werd het eerste nationale ontwikkelingsplan voor de periode 2004-2006 voorgelegd, dat als basis zal dienen voor de opstelling van het communautair bestek.

Polen profiteert van verschillende programma's ter voorbereiding op de toetreding. Voor de periode 2000-2006 krijgt Polen uit hoofde van het pretoetredingsinstrument voor structuurbeleid (ISPA) een jaarlijkse bijdrage, schommelend tussen 385 en 398 miljoen EUR, toegewezen. Uit hoofde van Sapard (plattelandsontwikkeling) ontvangt het land voor dezelfde periode gemiddeld 168,6 miljoen EUR per jaar. In het

kader van het Phare-programma, ten slotte, dat al meer dan tien jaar de modernisering van landen in Midden- en Oost-Europa steunt, ontving Polen 398 miljoen EUR per jaar tussen 2000-2002.

Zodra Polen toetreedt tot de Unie zal het land een belangrijke begunstigde van Europese steunmaatregelen zijn. Volgens de verdeelsleutels die zijn vastgesteld tijdens de Raad van Kopenhagen (december 2002), zal Polen tussen 45,65 % en 52,72 % van het totaal van de steun van het Cohesiefonds die voor de nieuwe lidstaten is bestemd, ontvangen. Alleen al voor doelstelling 1 krijgt Polen 7 320,7 miljoen EUR (bedragen 1999: 13 234,3 miljoen EUR voor „de Tien” tezamen), ofwel meer dan de helft van de geplande communautaire steun.

Contact

Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej

*(Ministerie van Economische Zaken, Werkgelegenheid en Sociaal Beleid)
Pl. Trzech Krzyży 3/5,
PL-00-507 Warszawa
Tel. (48-22) 693 50 00
Fax (48-22) 628 68 08
Internet:
<http://www.mpips.gov.pl/index.php>*

Oppervlakte

312 680 km²

Bevolking

38 700 000 inwoners

Bevolkingsdichtheid: 124 inwoners/km²
(EU-15: 118 inwoners/km²)

Economie en werkgelegenheid

BBP-index/inwoner KKP (2002):

41,1 (EU-15:100)

Werkloosheidscijfer (december 2002):

18,1 % (EU-15:7,8 %)

Vragen aan Krystyna Gurbiel,

Staatssecretaris, ministerie van Economische Zaken, Werkgelegenheid en Sociaal Beleid

Aan de vooravond van zijn toetreding tot de Europese Unie laat Polen een tamelijk zwakke economische groei zien ten opzichte van de groei die in de loop van de

jaren negentig werd waargenomen. Ook vergeleken met de andere kandidaat-landen is de groei minder. Bovendien is er sprake van een grote werkloosheid. Wat gaat u doen om deze ontwikkelingen terug te draaien?

Voor wat betreft dit vraagstuk is de regering niet de enige in het spel. Polen heeft een zeer open markteconomie en is dus zeer afhankelijk van de conjunctuur van de wereld, met name van Europa. De regering van Polen heeft beleidsplannen opgesteld met het doel de economische groei te versterken en meer banen te scheppen. Ik zou in dit kader twee belangrijke initiatieven, die recentelijk zijn ontplooid, willen noemen:

- de minister van Financiën bereidt voor mei 2003 een begrotingshervorming voor die is bedoeld om de groei te bevorderen. Enerzijds gaat het om de hervorming van het belastingstelsel en anderzijds om het rationaliseren en decentraliseren van de overheidsuitgaven;
- de minister van Economische Zaken, Werkgelegenheid en Sociaal Beleid legt voor het jaar 2003 een actieplan ten uitvoer dat vier prioriteiten heeft: sociale integratie en armoedebestrijding; werkgelegenheid; een efficiënt gebruik van de structuurfondsen en verbetering van de economische situatie. Het plan omvat een reeks,

zowel wetgevendende als institutionele maatregelen, die zouden moeten leiden tot een verbetering van het ondernemings- en investeringsklimaat. Het voorziet eveneens in de invoering van doortastende beleidsplannen op het gebied van de werkgelegenheid en tot een efficiëntere steun die tevens meer gericht is op de arme bevolkingsgroepen of de bevolkingsgroepen die dreigen te worden uitgesloten van de Poolse maatschappij.

Hoe denkt u met de financiële steun waar uw land door toe te treden tot de Europese Unie van profiteert, een grotere cohesie te verzekeren? Op welke wijze kunnen de economische groei en de beperking van de regionale en sociale verschillen in Polen de komende jaren samengaan?

De strategie van het nationaal ontwikkelingsplan is duidelijk het kleiner maken van de economische en sociale verschillen tussen de Poolse regio's en de regio's van de huidige lidstaten. Dat wil overigens niet zeggen dat wij de regionale verschillen binnen Polen zelf niet zullen aanpakken. Er wordt speciaal aandacht besteed aan de regio's die met structurele problemen te maken hebben, bijvoorbeeld op het gebied van de landbouw of de traditionele industrie, evenals aan specifieke bevolkingsgroepen, zoals werklozen of personen die dreigen werkloos te raken.

Wat zijn de prioriteiten van het nationaal ontwikkelingsplan die als basis dienen voor de opstelling van het communautair bestek als Polen in mei 2004 tot de Unie zal zijn toegetroten?

De algemene doelstelling van het nationaal ontwikkelingsplan is het

verbeteren van de concurrentiepositie van de Poolse economie. Deze doelstelling is opgesplitst in verschillende tussenliggende doelstellingen: het bijdragen aan een sterke en duurzame groei van het BBP; het creëren van arbeidsplaatsen en het verhogen van het opleidingsniveau van werknemers; het verbinden van Polen aan de transportnetten en informatienetwerken; het bijdragen aan de economische herstructurering (de arbeidsstructuur en de structuur van het BBP); het steunen van de armste regio's en van de meest kwetsbare bevolkingsgroepen die bedreigd worden met sociale uitsluiting.

Wat zijn volgens u de belangrijkste pluspunten van Polen waar de gehele Europese Unie van zal kunnen meeprofiteren?

Het is moeilijk om ze allemaal te noemen. Ik zal er slechts drie noemen. Op de eerste plaats heeft Polen een jonge en geschoolde bevolking. Het land telt op Europees niveau momenteel het grootste aantal werkende jongeren. Op de tweede plaats het actieve wetenschappelijke onderzoek op talloze gebieden, hoewel we meer middelen nodig hebben — marketing en financiële middelen — om de vernieuwingen door te voeren. Op de derde plaats de ondernemingsgeest, een ontastbaar maar heel belangrijk aspect waar een groot deel van de Poolse maatschappij blijk van heeft gegeven in de laatste vijftien jaar die werden gekenmerkt door grote veranderingen.

Ontdekking van een regio

Saksen-Anhalt (Duitsland)

Het verenigen van wetenschap en economie

Saksen-Anhalt, een regio met veel landbouw en industrie, heeft haar herontwikkeling gericht op haar traditionele vernieuwingscapaciteiten.

Saksen-Anhalt, gelegen in het noordoostelijke centrum van Duitsland, wordt gekenmerkt door zeer uiteenlopende natuurgebieden: de Altmark, een heuvelachtig gebied in het noorden, de slibachtige vlakte van de Elbe in het centrum en het Harz-gebergte, een middelhoog gebergte dat in het zuidwesten wordt doorkruist door valleien. Dankzij de geografische en geologische omstandigheden heeft de deelstaat een zeer uiteenlopend vestigingspatroon. Het noorden wordt gekenmerkt door dunbevolkte dorpen (bevolkingsdichtheid: minder dan 50 inw./km²) en is uitsluitend op de landbouw gericht. Meer naar het zuiden, in de regio van de voor-Harz (Harzvorland), worden al decennialang metalen, steenkool en zout gedolven. De Elbe en de Saale zijn er altijd belangrijke waterwegen geweest. In het uiterste zuiden, langs de grens van de deelstaat Saksen, vormen steden zoals Weissenfels, Naumburg en Zeitz een sterk geïndustrialiseerd gebied met een hoge bevolkingsdichtheid (meer dan 200 inw./km²) in het midden van de driehoek Halle-Leipzig-Erfurt.

Ongeveer een kwart van de bevolking van de deelstaat woont in de drie grote steden, namelijk Halle (254 000 inw.), Dessau (150 000) en Maagdenburg (232 000), de hoofdstad van de regio. Deze drie steden hebben uitstekende verbindingen met de Europese netwerken en zijn tevens

grote industriële centra die gericht zijn op de landbouw- en voedingssector (de „Börde” van Maagdenburg behoren tot de meest vruchtbare gronden van Duitsland), de chemische en farmaceutische sector, de metaalbewerkingsector, de textielsector en de werktuigmachinesector.

Deze sectoren werden ernstig getroffen door de herstructureringen van de nieuwe bondsstaten (Länder). Echter, twaalf jaar na de Duitse hereniging heeft Saksen-Anhalt haar infrastructuur weten te moderniseren en haar activiteiten weten te heroriënteren. Zij deed dit door gebruik te maken van haar grootste kracht. Dit is de traditionele kunst om te vernieuwen door het verenigen van wetenschap en economie.

Het doorvoeren van vernieuwingen voor het scheppen van banen vormt dus het middelpunt van het regionale beleid van de deelstaat. Doelstelling 1 kent voor de periode 2000-2006 aan dit beleid een bedrag toe van meer dan 8,7 miljard EUR, waarvan 3,4 miljard EUR een communautaire bijdrage is.

Teneinde de samenwerkingsverbanden tussen de regionale sociaal-economische spelers te optimaliseren, brengt de regering van de deelstaat onder de naam „Landesinitiatieven” (regionale initiatieven) de verschillende ontwikkelingsprogramma's waar Saksen-Anhalt van profiteert bijeen.

Contact

Verbindungsbüro des Landes Sachsen-Anhalt
Boulevard Saint-Michel 78
B-1040 Brussel
Tel. (32-2) 741 09 31
Fax (32-2) 741 09 39
E-mail: wobben@vb-bruessel.stk.lsa-net.de

De kathedraal van Maagdenburg.

Oppervlakte

20 447 km²

Bevolking

2 570 000 inwoners

Bevolkingsdichtheid: 126 inw./km² (EU-15: 118 inw./km²)

Economie en werkgelegenheid

BBP-index/inw. KKP (2000): 68 (EU-15: 100)

Werkloosheidscijfer (2001): 16,2 % (EU-15: 7,6 %)

Structuurfondsen (2000-2006)

Doelstelling 1		(miljoen euro)
EU	Andere overheidsfondsen	Totaal
3 360,445	6 107,125	8 697,414

Het combineren van toerisme en kwaliteit van leven

Nieuw rioolstelsel voor het historisch centrum van Freyburg

In Saksen-Anhalt worden de Europese fondsen voornamelijk aangewend voor een beter beheer van afvalwater, waar ook het kleine toeristische stadje Freyburg van mee profiteert.

In 2004 viert Freyburg (5 000 inwoners), de stad van „Rotkäppchen” wijn, in het zuidoosten van Saksen-Anhalt haar achthonderdjarig bestaan. Ter ere van deze gelegenheid is voor de stad een ambitieus vernieuwingsprogramma opgezet, waar de restauratie van het rioolstelsel deel van uitmaakt. Dit rioolstelsel dat voor het grootste gedeelte in 1927 is aangelegd, is sterk verouderd en heeft te kleine en zelfs verstopte leidingen.

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld alle huizen binnen de EU op het rioolstelsel aan te sluiten. In Saksen-Anhalt is 80 % van de bevolking, een relatief hoog percentage, op het stelsel aangesloten. Dit is gerealiseerd dankzij enorme investeringen in deze deelstaat: 330 000 EUR voor Freyburg, waarvan 120 000 EUR afkomstig zijn van het EFRO en 60 000 EUR door de regionale overheid ter beschikking zijn gesteld.

Freyburg is met zijn prachtige wijngaarden, landschappen en zijn historische centrum een belangrijke toeristische trekpleister voor dit deel van Duitsland. Het openleggen van de straten voor de vernieuwing van het rioolstelsel zonder de toestroom van toeristen te beperken, was geen eenvoudige opgave.

Door de uitstekende coördinatie van de werkzaamheden en van de financieringen konden straten en trottoirs worden vernieuwd zodra de leidingen waren vervangen.

Het verbinden van de archeologische vindplaatsen van Athene (Griekenland) Een zuiverdere lucht om de stem van de filosofen te laten weerklinken

In het kader van het programma voor het verbinden van de archeologische vindplaatsen en met de Olympische Spelen van 2004 in het vooruitzicht, heeft Athene een project opgezet voor de opwaardering van de antieke Agora-Areopaag. Het doel is het verbeteren van het leefklimaat van de inwoners en de ontvangst van bezoekers door middel van opknapwerkzaamheden en maatregelen ter beperking van de vervuiling.

Athene, stad die de goden wakker roept, geboortestad van de democratie en van talloze beroemdheden die een grote invloed hebben uitgeoefend op de westerse beschaving. Als de oude filosofen ons echter hun diepste gedachten konden vertellen, zouden ze waarschijnlijk hun beklag doen over het gebrek aan respect van de moderne beschaving.

De archeologische vindplaatsen van Athene vormen ongetwijfeld het voornaamste onderdeel van het culturele erfgoed van de stad en zijn het bewijs van haar voortbestaan door de eeuwen heen. Deze vindplaatsen beslaan vandaag de dag een oppervlakte van in totaal ongeveer 700 hectare. Ze liggen echter zeer verspreid

en zijn noch onderling, noch met de stad verbonden. Bovendien worden ze sterk vervuild door de metropool.

Zes archeologische vindplaatsen

Om de historische en archeologische vindplaatsen en de monumenten rondom de heuvel van de Acropolis te beschermen en te exploiteren, was de tussenkomst van de overheidssector noodzakelijk. Het ministerie van Cultuur, het ministerie van Milieu, Planning en Openbare Werken, de Organisatie voor planning en milieubescherming van Athene en de Maatschappij voor de verbinding van de archeologische vindplaatsen

(EAXA SA) zetten zich sinds 1994 in voor de aanleg van een archeologisch park dat een oppervlakte van 700 ha beslaat. Beter gezegd gaat het, zoals architect Dora Galani uitlegt, om „de aanleg van een voetgangerszone die zes archeologische vindplaatsen onderling met elkaar verbindt, de aanleg van groenstroken en overdekte plekken en om de restauratie en de bescherming van monumenten”. De toename van het aantal groenstroken en de beperking van het autoverkeer rondom de stad, zorgt voor een afname van de vervuiling en draagt bij aan de verbetering van de verkeersomstandigheden en het stedelijk milieu van Athene. De verbinding van de archeologische vindplaatsen heeft echter niet alleen

Het schoonmaken van de vindplaatsen is precisiewerk.

een gunstige invloed op het milieu: de werkzaamheden hebben tevens een zeer positieve invloed op de levenskwaliteit van de inwoners en op de verblijfsomstandigheden van toeristen.

Ten dienste van de bezoeker

Het project voor de exploitatie van de archeologische vindplaats van de antieke Agora-Areopag heeft zich allereerst ten doel gesteld om de vindplaats, waarvan de monumenten helemaal bedekt waren door wilde begroeiing van de afgelopen 50 jaar, een opknabbeurt te geven. Voorts wordt de vindplaats afgesloten door hekwerken, worden er drie nieuwe toegangswegen aangelegd, worden de monumenten en beelden schoongemaakt en verplaatst om het oude wegennet te herstellen en worden o.a. de brandbeveiligingssystemen en de water- en lichtvoorziening verbeterd. Meer borden, folders en documentaires zorgen bovendien voor een betere informatievoorziening aan het publiek.

Ook worden er banen gecreëerd op gespecialiseerde gebieden zoals het archeologische onderzoek en het onderhoud van aardewerk, mozaïeken, beelden en andere marmeroppervlakken. Gedurende de uitvoering van het project (1997-2000) zijn er 224 banen, zowel vaste banen als seizoensbanen, gecreëerd die gelijk over mannen en vrouwen zijn verdeeld. Aan het eind van de werkzaamheden waarin het derde

communaal bestek (CB) voorziet, zouden er naar verwachting 30 nieuwe banen gecreëerd moeten zijn om de vindplaats, die met ongeveer 250 ha zal worden uitgebreid, te onderhouden en draaiende te houden. Het ministerie van Cultuur heeft er bovendien voor gezorgd dat moeders die op de vindplaats werken een crèche tot hun beschikking hebben, die zich bevindt in een wijk in de buurt, in de stad Plaka. Ten slotte hebben er verschillende stagiaires in het kader van hun studie aan het project deelgenomen.

De restauratiewerkzaamheden op de vindplaats, onder andere de restauratie van de eerste rechtbank van Athene en van de best bewaarde klassieke tempel die is gewijd aan Hephaistos, trokken grote belangstelling van het publiek: sinds de afronding van het project is het bezoekersaantal naar schatting met bijna 40 % gestegen.

Een verenigd park in 2004?

Het project, dat in totaal 3,85 miljoen EUR kost, wordt gefinancierd door de Europese Unie (75 %) en het Griekse ministerie van Cultuur (25 %). Het maakt onderdeel uit van het programma voor de onderlinge verbinding van de archeologische vindplaatsen van Athene. Gezien het aantal betrokken locaties (de tempel van Olympieion, de begraafplaats van Kerameikos, de antieke Agora, de heuvel van Philopappou, de bibliotheek van Hadrianus en de zuid- en noordkant van de Acropolis), worden de werkzaamheden tevens uitgevoerd in het kader van het derde communautair bestek. Het streven was de bezoekers vóór het jaar 2004, het jaar waarin Griekenland het gastland is voor de Olympische Spelen, de mogelijkheid te bieden een wandeling te maken in één groot verenigd archeologisch park, waar ze openlijk kunnen converseren met de goden en filosofen.

Contact

Mevrouw Alkisti Choremi
Ministerie van Cultuur
Makrygianni 2-4
GR-117 12 Athene
Tel. (30-210) 923 81 75
Fax (30-210) 923 90 23
E-mail: protocol@aepka.culture.gr
Web: <http://www.culture.gr/>

Partnerschap met de steden — Het communautair initiatief Urban

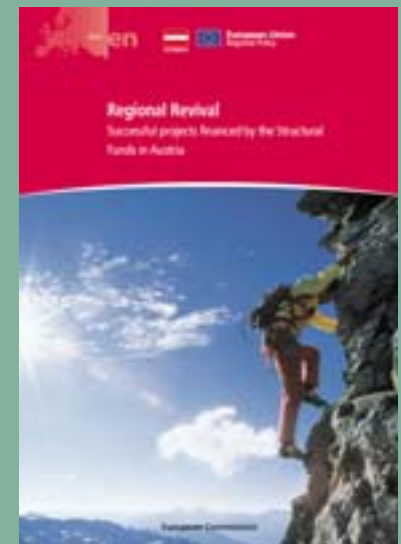
De „Urban-methode”, verduidelijkt aan de hand van talloze projecten.

Beschikbaar in de elf talen van de Unie.

Regional revival — Successful projects financed by the Structural Funds in Austria

Bloemlezing van 21 projecten die zijn gefinancierd door de EU en Oostenrijk.

Beschikbaar in het Duits en Engels.

On line

<http://www.ewindows.eu.org>

EnviroWindows, de nieuwe internetsite van het Europees Milieuagentschap, is een plek waar informatie kan worden uitgewisseld en waar een dialoog plaatsvindt tussen de plaatselijke autoriteiten, ondernemingen en alle partijen die geïnteresseerd zijn in de milieudiscussie: sociaal-economische actoren, opinieleiders en burgers. De site verleent consumenten toegang tot informatie, afkomstig van de ondernemingen zelf, over de producten, de goede praktijken, het gebruik van natuurlijke middelen of over de milieuprestaties van de onderneming. EnviroWindows biedt twee belangrijke diensten: de belangengroepen en de portalen die beide zijn bedoeld ter bevordering van intersectorale partnerschappen die de bevordering van de duurzame ontwikkeling beogen.

<http://www.interactt.net>

Interactt (Interregional Action for Technology Transfer) heeft een tweeledig doel: het doorgeven aan de viskwekerijen van de Canarische Eilanden en Madeira van de op Kreta ontwikkelde technologie voor de productie van jonge vissen, en het bevorderen van de samenwerking tussen de actoren in deze sector en de openbare onderzoekscentra op intra- en interregionaal niveau. Dit project, dat is opgezet in het kader van de regionale programma's voor vernieuwende acties van het EFRO, richt zich op de partners (regionale autoriteiten, onderzoeksinstituten en viskwekerijen) die de stilte die maar al te vaak in deze sector tussen wetenschappers en producenten aanwezig is te doorbreken en tevens de contacten tussen viskwekers willen verbeteren. De site is beschikbaar in het Engels, Grieks, Spaans en Portugees.

<http://www.elearningeuropa.info>

Het portaal van het Europese programma „e-Learning”, een ware virtuele ontmoetingsplaats, draagt bij aan de bevordering van de uitwisseling van informatie en kennis op het gebied van onderwijs en scholing via internet. Naast alle of bijna alle informatie over hetgeen over het onderwerp wordt gepubliceerd, is er praktische informatie te vinden over de projecten, de instellingen en de bestaande en geplande middelen in Europa.

Contacten

Europese Commissie, directoraat-generaal „Regionaal beleid”
Eenheid 01 „Informatie en communicatie”
Thierry Daman
Tervurenlaan 41, B-1040 Brussel
Fax (32-2) 296 60 03
E-mail: regio-info@cec.eu.int
Internet: http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_nl.htm

Commissaris Michel Barnier
<http://europa.eu.int/barnier>

Informatie over regionale steun van de Europese Unie
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

© Europese Gemeenschappen, 2003
Reproductie is toegestaan, mits de bron wordt vermeld.

Publicatiebureau
Publications.eu.int